

Observatoriu ese de doue ori in
septembra, Mercurea si Sambata.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis u posta in laintrul monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Nr. 91.

— Sibiu, Mercuri 11/22 Novembre. —

SIBIU

1881.

Obiceiurile juridice ale poporului romanu.

Intrebari asupra legaturilor satescii,
casnice si de lucruri intre tierani.

(Urmare).

§. 56. Cu ce renduiala sunt tocmiti pazitorii de
paduri?

- pazitorii de campu?
- pazitorii de biserica?
- si altele de asemenea?

§. 57. Cari sunt ore deosebirile cele mai de
insemnatu, in portu, in traiu, in apucaturi, in obi-
ceiuri, intre sate de fosti clacasi si intre sate
rediasiesci sau mosnenesci?

§. 58. Rediasii sau mosnenii cum privescu ei
pe ceilalti sateni?

- si cum sunt priviti ei de catra acestia?

§. 59. Se facu ore casatorii sau infratirii intre
rediasi sau mosneni si ceilalti sateni?

— si cum sunt socotite unele ca acestea dintr-o
parte si din alta?

§. 60. Ce felu de nume de cinstesi dau
rediasii sau mosnenii unii altora, buna-ora boieru
sau altfeliu cumva?

§. 61. Rediasii sau mosnenii au ei genealogii
scrise, adeca ceea-ce se chiama spiti'a nemului?

- cum sunt ele facute?

— ce este butuculu?

— ce sunt cracile?

— si care este scopulu acestor genealogii?*)

§. 62. Care este deosebirea intre rediasi sau
mosneni despartiti si intre cei devalmasi?

— cum de au ajunsu unii se se despartiesca,
era altii se remana d'avalma?

— si cari sunt legaturile intre unii si altii?

§. 63. In ce chipu, sau in cate chipuri deo-
sibite, omenii de alte nemuri au isbutit a intra
in obstea rediasiaca sau mosnenesca, facendu-se
si ei rediasi sau mosneni acolo?

§. 64. Ce felu de deosebire se face intre
rediasi sau mosnenii pogoriti dintr-o singura tul-

*) Ar fi de dorit u se reproduce in copia unele
din asemenei genealogii.

pina, adeca dela unulu si acelasiu stramosiu, si
intre acei ce au intratu in obste in alte chipuri?

§. 65. In satele rediasiesci sau mosnenesci,
ce insemnedia ore betranu?

— ce insemnedia mosia?

— si alte cuvinte cu unu intielesu apropiatu
de alu acestora?

§. 66. Ce este pe acol, pamantu, jirebia,
jirebiutia, si alte vorbe privitoare la mesuratoarea
de pamantu?

§. 67. Ce vrea se dica la mosineni sau rediasi
dicerea: ai sei, sau: cu ai sei?

§. 68. Care este la rediasi sau mosineni deo-
sebirea intre curea si hotaru?

§. 69. Ce felu de urice, hrisove sau zapise
vechi, au mosinenii sau rediasii de pe acolo?

— si la cine anume dintre densii, buna-ora
la popa, la celu mai betranu sau la altu cineva,
se pastradia ele?

§. 70. Devalmasii dintrunu satu rediasiescu,
sau mosnenescu, luati toti la unu loc, se chiama
ei si astadi ceta, ca in hrisovale cele vechi?

— ori se chiama ei altfeliu cumva?

§. 71. Din cati insi se tocmesce obicinuitu o
asemenea ceta?

— si care este numerulu celu mai mare la
care pote ajunge?

§. 72. Devalmasii credu ei ore, ca pamantul
ce'lu stapanescu este alu loru pe deplinu, astfelui
ca se'lu pota vinde sau se faca cum voru voi,
dupa cum facu cu bucatele si cu alte rode?

— ori acesta avere nemiscatore intraga trebuu
pastrata ca se o lase mostenitorilor, dupa cum
le-au remasu si loru dela betranii loru?

§. 73. Ceta de devalmasi isi alege ea ore
unu capu dintre ei?

— ori ca cineva mostenesce acesta sarcina
intrunu chipu ore-care?

— sau ca pote s'o apuce singuru, prin dibacia
sau altfeliu, fara mostenire si fara alegere vre-unulu
dintre cetasi?

— sau in ce chipu altumentrea se face
acesta?

§. 74. Ce insusiri, buna-ora intieleptiune,

Aqui dupa quate audiam, nu erau planse, ci
numai suspinuri que faceau sa tremure aura eterna.

Si aquestea proveniau din durerea fara suferinta
a stolurilor quellor multe si mari de copii, de femei si
de barbati.

Bunul invetator imi disse: nu intrebi que spirite
sunt astea que vedeti? voiu sa afl, mai nainte da merge
mai departe,

Quetelle n'au pectuit, si que de si au merite,
asta anse nu e de ajuns, pentru que nu avur botezul
quare este porta credinte in quare credi tu.

Si de au trait fainante Christianismului, n'au adorat
anse pe Dumnezeu dupa cum se cade, si din aqueste
sufflete sunt si eu sumi.

Pentru aquestă lipsa, iar nu pentru alte reuata
suntem perduți, si pedepsa nostră este numai qua sa
traim cu dorinta si fara speranta.

Mare durere imi coprinse inima quand il audiuu,
queci cunoscuiu multime de barbati de valore mare,
quari stau in cumpena in limbul aquella.

Spune'mi, invetatorul meu, spune'mi domnul meu,
incepu eu, spre a me intar si credinta que invinge
ver-que errore,

Eșita d'aquie ore vr'unul sau prin meritul seu, ori
prin meritul altuia, si quare appoi sa fi gustat fericirea
eterna? Si el intelleghend vorbele melle accoperite,

Respunse: Eram de currênd in ast loc, quand
vaduuiu venind aqui un Putinte¹⁾ incununat cu semnal
victoriei.

Scosse d'acolé umbra primului nostru parinte, p'a
lui Abel, fiul lui, si p'a lui Noe; p'a lui Moise, le-
giutor si ascultator suppus.

Pe Abraam patriarchul, pe David regele, pe Israel
cu tatâ-seu si quei nascuti din el, si cu Rachel, pentru
quare el facu atât de mult;

Si pe altii mulți si i facu prefericiți. Voiu sa
scii que inainte de aquestia nici un sufflet human nu
era scapat.

Nu facetam din amblete, de si vorbia el așa, ci

Ori-ce inserate,

se plateau pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare cate 7 cr., la a dou'a si
a treia cate 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
assementatiile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nes Diariului

Observatoriul⁴ in Sibiin.

taria, indrasnela, avutia sau altele, se cauta mai
multu la alegerea capului cetei?

§. 75. Ce felu de drepturi si indatoriri are
capulu cetei catra devalmasi si catra avereia loru?

§. 76. Pote ore se fia departatu sau datu
josu capulu cetei?

— pentru ce lucru anume?

— si cum se face o asemenea departare?

§. 77. Pote ore se ajunga capu alu cetei
vedova capului celui reposat?

— sau si alta femeia?

— si cum se urmidea intr'o asemenea impre-
giurare?

§. 78. Cari sunt drepturile si datoriele deval-
masilor unii catra altii?

§. 79. In cate feluri se imparta devalmasii?

— care e vîrsta candu ei incepua avea glasul
in sfaturile cetei?

— si daca femeile ieau si ele parte la asemenei
sfaturi?

§. 80. Despre ce felu de lucruri anume se
facu obicinuitu sfaturile devalmasilor?

— si cari sunt erasi acelea ce le pote hotari
insusi capulu cetei, fara a'i mai intreba?

§. 81. Aceste sfaturi se facu ele cu glasul
toturor devalmasilor? sau in ce altu chipu
anume? adeca:

— se ieau hotarirea prin glasul celor mai
multi?

— ori toti trebuie se fia intruniti in parere?

— sau precumpanesce parerea unuia mai cu
vaduia?

— ori si altumentrea cumva?

§. 82. Daca vre-unu devalmasiu nu vrea in
ruptulu capului se se unesa in parere cu sfatul
celorulalți, ore ce se face atunci?

§. 83. Pote se aiba unu devalmasiu vreo
avere deosebita a sa, in care se nu se amestece
ceilalti?

— si ce felu de avere este aceea?

§. 84. Acelu ce se duce in alte locuri pentru
castig, ore da elu ceva cetei, ca despagubire pentru
lipsirea lui mai multu timpu afara din ceta?

(Va urmă.)

treceam prin padure, prin padurea, dic, de spirite
indesata.

Nu ne departassemu așa mult de din coace de
crestetul văii, quând vediuui un foc quare încungiuă
hemisferul intunecului.

Eramu anca la ore-quare distanță, nu anse cum
să nu pot discerne, quē în aquil loc se aflau homeni
honorabili.

O tu quare honori ver-que sciintă si artă, quine
sunt estia quari se bucură de atâta honore în quât
sunt despărțiti de queilalți?

Si el mie: renumele honorat quare resună colo-
sus unde traiesci tu, le căstigă astă grătă in cer și i
face să se distingă aşa.

Intra-aquestea audiu o vóce: „honorați pe poetul
sublim; umbra'i que plecassee, se întorce iar.“

După que stette și se alină vócea, vediuui venind
spre noi patru umbre mari, quare aveau aspect nici
trist nici bucuros.

Bunul invetator incepă a'mi dice: Uită-te la el
eu spada in mâna, și quare vine că domn in capul
quellorlalți trei.²⁾

Aquella este Homeru, poet suveran; quel altu
quare vine este Horațiu, satyricul; Ovidiu e al treilei,
și el din urmă Lucan.

Pentru quē fiă-quare din ei merită că și mine
numele que dissesse vócea aqueea unanimă; ei imi fac
honore și fac bine.³⁾

Vediuui așa adunată scola frumosă a princepelui
cântărețui sublim, quarele pe d'assupra quellor l'alți
soboră că o aquilă.

Daquă vorbiră queva împreună, se întorseră cătră
mine c'un semn de salutare, de quare invetatorul meu
surisse.

Si mai multă honore imi făcure, quē mă admisseră
in ceta lor, așa quē fuiu al seselé într'aqueste mari
geniuri.

Merserămu așa păna la lumină, vorbind de lucruri,
pe quare e frumos a le tacă, precum eră frumos a
vorbi de denelele acolo unde ne aflam.

Congresse și sinode bisericescî.

In acăsta epoca a materialismului grosolanu, a rapacitatiei hotiesci, miriadele ómenilor asuprîti si spoliati simtu lips'a consolatiunei religiose intocma precum o simtia strabunii loru pe timpurile celor mai crunte persecutiuni, ale invasiunilor barbare, ale catastrofelor elementarie.

In dilele acestea dupa congresulu bisericescî din Sibiu, diariile inregistrara congressulu bisericescî alu reformatilor calviniani deschis de către septuagenariulu br. Nicolae Vay in Dobritinu in 31 Octobre, apoi congresulu bisericescî alu serbiloru, pentru carele tocma se inchiaiera alegerile, spre a se aduna la Carlovets, cu scopulu principale de a'si alege metropolit-patriarchu.

In acelasiu timpu fu convocat si s. sinodul bisericei ortodoxe romane la Bucuresci.

Despre congresulu calvinescu, pe care ei ilu numescu sinodu, éra sinodulu conventu, atinseramu puçine si in Nr. 88, aflam in se trebue se luamu lucrarile acelui in mai de aprópe consideratiune din unele puncte de vedere forte importante, precum este de ex. egalitatea confessiunilor, relatiunile dintre statu si confessiune, amestecul gubernului sau abtinerea lui in afacerile bisericescî ale acesteia si in ale altor religioni si confessiuni. In tóte acelea cestiuni avemu de celu mai bunu conducatoriu pe insusi br. N. Vay, in discursulu cu care a deschisu siedintiele, unde dà informatiuni pretiose.

Congresulu (sinodulu) calvinescu adunat din 5 diecese se compune din 114 membrii, bisericanii si mireni. Pe 31 Oct. venisera 97 membrii, carii s'au si verificatu in acea di, incat la 1 Nov. congresulu a si inceputu a lucra, nu 'ia trebuitu se perda o septemana cu dispute seci si pedante asupra verificatorilor, ce e dreptu inse, ca nici misielii nu s'au intemplat la alegeri, ca-ci calvinii nu se batu asia tare dupa onórea de a se face membrii ai sinódelor. Din partea bisericanilor au alesu de presiedente pe episcopulu (superintendent) Petru Nagy dela Clusiu, din cauza ca celu mai betranu Paulu Török din Ungari'a nu a voitut se participe la acea adunare, ci a declarat in scrisu, ca dupace densulu de mai multi ani este in contra sinódelor, conscientia nu'i permite a participa nici la acesta, dara ca cetatiénu constitutionale si ca membru alu bisericei se va supune la decisiunile sinodului. Acea declaratiune dela unu vechiu episopu calvinescu, nu catholicu nici orthodoxu, veni sinodului cu totulu pe neasteptate.

Dupa cantarile si rogatiunile usitate la calvini (liturgia nu au), br. Vay face mai ántai o esurzune istorica incepandu dela sinodulu loru din 12

Ajunsaramu la pôlele unui Castel mărețiu, încunjurat de șepte ori cu muri înalți, si apărât din tóte părțile d'un rilețu frumos.

Il trecurăm ca pe uscat si intraiu cu quei șese intellepti prin șepte porți, si ajunsaramu in un prat c'o verdetă recoritoré.

Acolo erau umbre cu căutăturele line si grave; cu mare auctoritate pe față-le si vorbiau încet cu vóce dulce.

Ne trassaramu în una din laturile pratului la un loc deschis, luminos si înalt, de unde se poté vedé toți quâti erau.

Acolo stând eu drept in piciore pe verdele smalt, imi fură arătate spiritele mari, pe quare salt de bucuria si acum quă le-am vedut.

Vediu pe Electra⁴⁾ însoçită de mulți, între quari cunoșcu pe Hectoru si pe Enea; pe Cesar, armat, si cu ochii sei de soim.

Vediu pe Camilla si pe Penthesilla de altă parte, si pe regele Latiu que stă cu fiia-sa Lavinia.

Vediu pe Brutu quare allungă pe Tarquiniu; pe Lucreția, pe Julia, pe Martia si pe Cornelia; si singur d'o parte vediu pe Saladin.

După que'mi redicau queva mai mult genele, vediu pe învățătorul învățătorilor, stând in mijlocul familiei sale de philosophi.

Toți il admiră, toți ii fac honori. Aqui vediu pe Socrate si pe Platon, quari sedea lângă dênsul mai adprópe de quât queilalți.

Pe Democritu quare crede quă lumea s'a creat din întemplantare; pe Diogene, pe Anaxagora si pe Thales; pe Empedocle, pe Heraclitu si pe Zenone.

Vediu pe bunul observator al quarelui,⁵⁾ pe Dioscoride, dic; vediu si pe Orpheu, pe Tulliu, pe Liviu si pe Seneca moralistul.

Pe geometru Euclide si pe Ptolomeu; pe Hippocrate, pe Avicina si pe Galien; pe Averoes, quare scrisse marele Commentariu.⁶⁾

Nu pot se'i spui pe toți deplin, pentru quă thema find lungă, mă fmpinge așa departe, în quât de multe ori vorbele nu sunt de ajuns pentru fapte.

Compania de șese remâne de doi. Intellépta mea călăudă mă duce pe altă calle, din aerul lin, în altul pururé turburat,

Si viu la un loc unde nu luceșce nimic.

(Va urmă.)

Septembre 1791 apoi dice, ca dupace disputele dogmatice si-au traitu vécu si in timpulu presentu nu mai e causa de a se certa pentru articlui credintie, scopulu acestei adunari este triplu: organizarea din nou a bisericei, educatiunea tinerimei si scolele.

Relative la organizatiune br. Vay afla, ca in Ungari'a relatiunile (raporturile) de dreptu dintre biserica si statu, cum si relatiunile confessiunilor intre sinesi nici pâna in dio'a de astazi nu sunt regulate prin lege clara si precisa, ca se scia fiacine de ce are se se tina. In lipsa de o lege justa si ecuitala, adaoge br. Vay ca barbatu de statu dintre cei eminenti, neintelegeri, dissensiuni, conflicte sunt de tóte dilele, atât cu statulu, cătu si intre confessiuni. Dara si in cătu sunt óresicare legi, dreptulu, egalitatea, reciprocitatea le affi numai in liter'a legei, éra in realitate nu. Cestiuni de certa obvinu neincetatu la mai multe ocasiuni, precum: baptismu, ingropatiuni, casatoriile amestecate, afaceri de capetii, de taxe, de venituri stolarie (patrafiru) etc. etc. Br. N. Vay, nu scie candu se voru curmá tóte acestea cause de urgía, declara inse, ca reformatii nu mai potu asteptá, ci au se'si védia cătu mai curendu de afacerile proprie, de organizatiune noua, mai moderna cu atâtua mai virtosu, ca biseric'a reformata in unele parti ale tierei au ajunsu in stare de ruina, biserici si scole ca vai de ele, comune sarace, popi si dascali lipsiti preste mesura, in cătu destépta compatimirea comună. Sunt ani 20 de candu s'a proiectat o cassa domestica comună, adeca unu fondu mare, din alu carui venitul se se ajute bisericele, popii si dascalii saraci, dara pâna acumu nu s'a facutu mai nimicu.

De ací inainte br. Vay vorbi cu multa cunoșintia de lucru despre educatiune si reorganisarea scolelor, recunoscù la ambele calitatea cestiunilor de viétia, in fine puse si intrebarea de mare importanta: daca in vederea atătoru legi căte esu dela dieta, relative la educatiune si instructiune publica, in scolele mici, medie si academice, este mai bine, ca scolele confessionali se castige in numeru sau mai virtosu in calitate, sau precum se exprima escl. sa, mai bine intensivu decât estensivu, cu alte cuvinte: se aiba scole elementare cu miile, gimnasie multe, academii de drepturi si altele pe la tóte diecesele, dara tóte nepotintiose, sau mai virtosu se'si concentre poterile la mai puçine, inse atâtua de bune, bogate in spiritu si in materia, in cătu statulu se nu le pôta atacá din nici o parte.

Se ne punem si noi romanii acestea intrebari.

R o m a n i a .

Bucuresci. Regin'a Romaniei mai surprinse tiéra si natiunea cu unulu din acelea acte patriotic si sublim, care singure dau tronurilor adeveratulu lustru si marescu increderea natiunei in viitorulu seu. Se vede ca regin'a Elisabeta este decisa a nu pauza si a nu inceta cu activitatea sa, pâna nu va face ca femeile romane se'si recastighe rangulu cuvenitul loru de multu in societatea celor mai distinse clase femeiesci din Europ'a civilisata. Urmatoriulu apellu alu reginei compus in forma de epistola adressata ministrului de interne domnului Constantin A. Rosetti, reprodusu de cătra o sută de diarie romanesci si straine, bogatu de idei sublime, nu va lipsi a petrunde pâna in catunele cele mai ascunse a le tierei.

Scrisoarea Reginei cătra d-lu ministru de interne.

Domnule ministru!

Tiéra nostra, dupa ce a strabatutu greutatile cari ii stau impotriva spre a ajunge la deplin'a sa fintia de Statu, a intratu acum, cu pasi si mai hotariti, pe calea pacinica si roditóre a muncei si desvoltarei resurselor sale proprii.

Netagaduita este solitudinea si viulu interesu care s'a desceptat astazi la noi, in tóte spiritele luminate si prevedietore, pentru totu ce se atinge de cestiunile economice si de productiunea nostra nationala.

Precum in maretii nostrii munti, in codrii nostrii inverditii, caletoriulu intempina nenumerate paraie si isvóre cari, intrunite in riuri, dau viétia si bogatie manóselor nostru campii, totu astfelii si activitatea poporatiunilor nostru in genere, si in specialu gospodaria casnica a harnicelor nostru tierance, dau nascere la unu mare numaru de industrii in care istetimela mintie s'a unitu, in modulu celu mai surprinditoru, cu gustulu si simtiulu frumosului. Tiesuturele nostre tieranesci, velintiele si plocaturile, portulu nostru nationalu chiaru, cu

cusuturile sale gingasie, cu armonia artistica a colorilor sale, facu admiratiunea strainilor.

Tóte aceste mici isvóre de productiune, cari la multi paru neinsemnate, aru potea, intrunite si bine dirigeate, se sape o albie adanca si roditóre, din care s'aru adapá si aru cresce ramuri de industrie poternice si pline de viatia.

Acelora cari sunt in fruntea natiunei si mana destinele ei, le revine dreptulu si datori'a de a cugeta de aprópe asupra acestor lucruri si a intocmi ce voru crede ca este mai nemeritu.

Pe lângă acei inse cari potu face binele si avutia toturor, Eu, ca femeie, cugetu mai alesu la midiulócele prin cari se potu usiurá pe cei saraci. Si óre in aceste timpuri, candu recoltele n'au resplatitul indestul silintiele muncitorilor, candu lips'a este mai simtitore pentru toti, candu érnu, cu greutatile ei, bate la tóte usile, nu este óre o indoita datorie pentru noi de a ne gandi si la cei pe cari sórta 'i-a facutu vitrigi, dara pe cari noi nu trebue se'i lasamu vitrigi, de mame, de surori?

Daca datori suntemu se damu tóta atentiunea, solicitudinea nostra, saracilor din orasie, nu trebuie óre se cautamu a ajuta si pe saracii din sate, dandu-le si loru, prin munca bine-cuventata, inlesnirile de cari au trebuintia pentru dilnicul loru traui?

M'amu gandit u ca aru fi pôte unu mijloc de a inplini si acesta datorie. Tierancele nostra sunt harnice si nu fugu de munc'a care este spre binele loru si spre binele obstescu.

Tiesutulu pansei este unu mestesingu alu loru casnicu.

Statulu are trebuintia de mari catatimi de pansa, spre a aprovisiona diferitele institutiuni si asiediemete publice, precum armata, spitalele, scolile, scl.

Decat se aducem u acestu articolu din strainitate, candu ilu potem confectioná chiaru aci in tiéra, n'aru fi mai bine se procuram cu lucrarea lui esistentia la atâtia nenorociti?

Credu ca, spre a ajunge la unu bunu rezultat, s'aru potea forma, in fiacare orasie de resedintia de județiu, unu comitetu de dómne, care aru priimi comendile ce s'aru reparti in fiacare districtu pentru fabricarea pansei trebuitore Statului; aceste comendi s'aru distribui prin comunele rurale, dandu de lucru, mai alesu femeilor celor mai sarace si mai demne de a li-se da unu ajutoriu, si comitetele aru ingrijii ca, in orasie, cu pans'a fabricata la tiéra, se se confectionedie obiectele de rufarie trebuintiose. Plat'a lucrului s'aru incassá totu prin aceste comite, cari aru plati apoi banii celoru cari au fostu insarcinate cu lucrulu.

Cătu pentru Mine, Me voi simti felicitá de a lua acesta frumosă opera sub patronajul Meu si a'i da totu concursulu. Sunt incredintiata ca femeile romane, in a caroru ânima D-dieu a sadit comori de bunatate si de iubire, voru imbratisia acesta intreprindere cu acelu zelu si caldura, ce ele sciu a pune in tóte faptele bune si milostive. Saracii ne voru bine-cuventá si acesta va fi multu, destulu chiaru, spre a ne da cea mai frumosă resplata; dar pôte ca si economistii ne voru aprobá si ne voru multiam, vediendu ca si noi, femeile, cugetam cum se servim, la rendulu nostru, propasirea muncei si industriei nationale.

Domniei-tale, d-le ministru, in a caruia ânima compatimitore este siguru a gasi unu resunetu totu ce suferi, totu ce plange, ca-ci, ca cetatiénu, ca publicistu, ca omu de Statu, adesea ai suferit si ai plansu la nenorocirea semenilor d-tale, si, mai alesu, a clasiei muncitore, indreptezu acesta a Mea cugetare, lasu autoritatiei si bunei d-tale chibsuintie a'i da form'a si intocmirea ce ea aru potea doban'li, fericita daca din acestu micu graunte, aruncat in ogorulu caritatiei romanesci, aru esi rode cari se dea paine saraciloru.

Primesce, te rogu, d-le ministru incredintiarea stimei ce'i pastrediu.

Bucuresci, 31 Octobre 1881.

Elisabeta.

G e r m a n i a .

(Bismark remane). Arataramu in Nru 99 ca alegerile parlamentarie din Germania au esitut Asia desbinute, precum forte raru se mai intempla in tieri constitutionali. 400 de membri facu 10 partide, dintre care cea gubernamentală nu are nici majoritate relativă, éra cea catolica, care dă lui Bismark mai multu de lucru, pe cătu timpu nu impaca pe catolici, are 100 membrii. Ori-unde constitutiunea nu este fictiune, umbra, forma góla,

urmédia neaperatu, că ministeriul si mai ántaiu de toti cancelariulu se'si dea dimisiunea, se se retraga dela gubernu, si monarchulu, sau daca este repubica, presiedentele, se denumésca unu altu ministeriu, se intielege inse că din majoritate si numai in casuri cu totulu estraordinarie, afara din partide si din parlamentu. In casulu de facia majoritate nu este nicairi. Ací inse lumea a mai uitatu o alta impregiurare: că imperiul Germaniei in totalitatea sa nu are constitutiune bine definita, preste care se nu pótá sarí nimeni, si parlamentulu seu centrale generale, compusu din tóte regatele si ducatele Germaniei, éra nu numai din Pruss'i'a, este mai multu unu corpu consultativu, decatul deliberativu; elu sémena multu cu senatul Romei din timpulu imperatorilor, pe candu acestia ascultau la votulu celuia daca voiau, daca nu, imperatulu dispunea si legiferá dupa cum aflá elu mai bine, daca erá omu cu minte, éra de cumva erá unu nebunu, facea nebunesce, de capulu seu, spre ruin'a imperiului si adesea spre perirea sa.

Intru impregiurarile actuali, Bismark in calitatea sa de cancelarin, sau cum ai dice in stilulu evului mediu Major domus, ori in stilu turcescu mare vezir, venindu dela resiedenti'a sa Varzin la Berlinu, se presentà la octogenariulu imperatu cu dimissiunea sa si apoi se consultà si cu principele de coróna asupra situatiunei. Decisiunea curendu se luà. Parlamentulu nu are majoritate; Bismark este auctorisatu a tractá ori-cu care partide va aflá elu, că aru voí se se unésca intre sine si se faca o partida compacta, că se mérga cu ea inainte.

Pe noi romanii trebue se ne interessedie mersulu actuale alu lucrurilor din Germani'a cu atatu mai virtosu, cu càtu vedemu că compatriotii nostrii unguri se supera fórte, de căte ori vinu sciri despre dimissiunea lui Bismark si se bucura totudeuna candu acela dictédia Germaniei si Europei. Ei audeca se lauda multu cu promissiunea ce dicu că aru avea de multu dela Bismark, a le ajutá că resiedenti'a imperiului austriacu se se stramute cu totulu la BPest'a, că ei se pótá magiarisá definitivu pe cele 10 milióne locutori nemagari, că se'si intinda domni'a preste Dunare pàna in marea négra, in fine că daca nu le va ajutá, incai se nu fia in contra loru in resboiu ce are se sparga intre Austro-Ungari'a si Russi'a.

Óre inse, care se fia diferențele acelea mari intre gubernulu centrale alu Germaniei si intre cele mai multe partide? Acelea sunt de natura socială si national-economica, prin urmare fórte delicate si grele de rezolvit. Gubernulu, Bismark si chiaru imperatulu s'au convinsu, că socialistii daca au exageratul multe pretensiuni ale loru, in altele inse au mare dreptate facia mai alesu cu plutocratia, cu milionarii, cu speculantii dela burse, cu proprietarii de dieci de mii si sute de mii de jugere. Socialistii au mare dreptate candu dicu: Noi muncim si vomu se muncim, dati-ne de lucru, dara apoi ne si platiti de ajunsu, nu numai că se ne tragemu viéti'a că vai de noi, ci că se ne saturamu dupa munc'a nostra; éra daca ne-amu ruinatu la munca, daca ne bolnavim, daca amu inbetranit si nu mai potem lucrá, statulu pe care noi, milionele de ómeni ilu tñemepu pe umerii nostrii, se nu ne lase pe strade, că se ne manance canii, se ne faca si noué pensiuni, sau de nu, se nu ne incarce cu imposite preste mesura grele, si atunci ne vomu formá noi insine fonduri pentru tóte nevoiele nostro.

Ei bine, gubernulu este decisu se ia tóte acestea cestiuni in manile sale, se introduca socialismul intre problemele statului. Spre acestu scopu Bismark voiesce, că impositele directe se le micișoare, dara se crésca cele indirecte, se introduca si in Germani'a preste totu monopolulu de tutunu (tabacu), că din acelu fumu de nimicu se scótia milióne, din care se ajute saracimea in sensu socialisticiu. Aristocrati cei bogati, plutocratii milionari si o parte a burgesiei nu voru se scia de reforme că acestea, ci respundu, că trebue se stea in voi'a loru deplina a dá de pomana, a face mila care cu càtu vrea si la cine vrea. Bismark le replica dicindu, că ei se nu fia nebuni, se nu astepte revolutiuni sociali sangeróse, in care se li se ia totu prin fortia, daca acuma nu voru se dea o parte.

Tóta lumea este inordata la decursulu acestorui diferenție. Imperatulu dise in cuventulu seu de tronu, prin care a deschisu parlamentulu, că este prea decisu a face, că cestiunile acestea se se deslege in sensulu seu, daca nu acum indata, ne-smintit u se prin altii, caroru le lasa de mostenire.

Prea firesce, că-ci Maiest. Sa inca s'a saturatu de atatea atentate si alte escese desperate.

Concurrentia americana in Europ'a.

La acea concurenția amu mai reflectat si la alta ocasiune; o facem si acumu in interesulu agriculturei si alu comerciului. Daca mai pote fi vorba in secolulu nostru de minuni, apoi cele mai mari minuni esu dela republic'a numita Statele unite nord americanane. Se ne imaginam 13 colonii cu poporatiune càtu vreo 13 comitate de cele mai mari de ale Ungariei, buna-óra că alu Pestei, alu Biharului s. a. Numai atatea erau ele pe la 1774 candu s'au ridicat in contra tiraniei anglilor. Dupa resbóie crunte de 8 ani in fine la 1783 se inchiaà pacea. Pe atunci poporatiunea republicei nordamericanane abia facea siese milióne, care in partea sa cea mai mare era cultivatória de pamant. Industri'a si comerciulu nu inaintau, că-ci Angli'a nu le suferia. Teritoriul republicei are suprafația de 169 mii de miluri patrate, aprópe càtu este alu Europei. Acelea deserte, steppe vaste, acei codrii milenari locuiti de fere rapitórie si de puçini ómeni selbatici, asteptau mani de cultivatori. In 100 de ani poporatiunea republicei crescù aprópe la 50 de milióne si ea cresce neincetat. Teritoriul e monachi'a nostra sau Franci'a ori Germani'a, sunt subjugate, cu ce? Cu aratru, cu machine, cu căli ferate, cu corabii. Cea de ántaia cale ferata s'a facutu in a. 1826 pe candu in Europ'a, cu exceptiune de Angli'a nu era cunoscuta nisi dupa nume. Nu este industria nici sciintia care se nu fia cultivata in acea republica, éra agricultur'a produce cantitati enorme, ceea ce se pote cunoscé mai virtosu din prea abundantele transporturi in Europ'a, unde grânele americane au ajunsu pàna in Bavari'a, precum observaseram si alta-data. Din urmatorile cifre oficiale scóse din registrele statistice dela Washington ne potem face o idea despre poterile productive si avutile acelei republice. Se le luamu numai din anulu acesta. In cele 9 luni de ántaia ale anului 1881 audeca dela 1 Januariu pàna la 30 Septembre au intratu din numit'a republica in porturile europene:

Grau	92,766.136 Bushel.*)
Papusioiu (cucuruzu)	6,199.421 "
Secara	740.579 "
Ovesu	457.127 "
Farina de gráu . . .	31,743.924 "
Farina de cucuruzu . . .	325.503 "

Tóte acestea in pretiu de 177,452.349 dolari.**)

Totu in 9 luni din an. 1880 americanii aduseseră in Europ'a si mai multe cereale, audeca in valóre de 209 milióne 204.277 dolari. Din acésta causa ei acuma striga că perdu din piatiele europene, ei aceia, cari, că si anglii, cutriera cu mile loru de corabii totu rotundulu pamantului.

Aceiasi americani produc pe anu manufacture si fabricate in valóre de preste 7000 (siepte mii) de milióne dolari. Dara bine observa caletorii ungureni dusi in Americ'a, că acolo din 100 de ómeni sanetosi numai căte 2 se alegu perde-vara, din contra in Ungari'a lucra 2 din căte 100, anume in clasele aristocratice. La ei timpulu si labórea este banu si onore, nelucrarea saracia si rusine.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului”.

— Cacova, 1/13 Nov. 1881. Precum alérge albinele desu-de deminétia prin tóte gradinele, că se adune miere de pe diferitele flori, intocmai asia amu vediutu cu o bucuria nespresa — alergandu comitetul despăr. III-lea alu Asociatiunei transilvane in frunte cu Presiedentele seu dnul Dr. Pusicariu, de patru ani in continuu, prin comunele Pretarei Seliste, că se latiesca cultura poporulu nostru, se desvólte in elu simtimentele pentru bunu, nobilu si frumosu, si in fine se adune si midiulócele, cari ne sunt neaperate pentru inaintarea nostra in ori-ce directiune. Estu anu amu avutu noi rar'a fericire de a potea primi Adunarea despartimentului.

Dejá la órele 10 óspetii din Sibiu intruniti cu cei din Seliste au fostu primiti in casele M. onor. dn. Alexandru Lebu, sórele si lumin'a comunei Cacova. Intre Sibianii voiu aminti pe dñul capitanu Stezariu, dñu Visarionu Romanu, Cristea si unu numeru frumosu de tineri.

Facia de cei din cerculu si apropiarea comunei nostra credu a fi necessaru se me oprescu nitiul.

Noi sustinem, că daca nu este iertatu nici-unu omu, de a se subtrage dela obligamintele ce i le impune biseric'a, statulu si natiunea, apoi cu atata mai puçinu este iertatu inteligenției nostra. Nu suntem de parere

că activitatea inteligenției nostra se se estinda numai intre cei 4 pareti ai cancelariilor, scóelor si la altari. Inteligenția nostra mai are o missiune frumósa si pentru neimprimirea obligamentelor sale, va trebui se dea sém'a inaintea lui Ddieu. Ea e nascuta din popor, si ea trebuie se participe la bucurile si întristările poporului din care face parte.

Ce se dicem in se despre aceia, cari se imbul-diesc a reprezentă cerculu că deputati sinodali, dara pàna la noi nu vinu se ne védia lipsele si se ne ineragieze. Ce despre invetitorii, primarii si notarii comunelor vecine, pe cari ii hrancesc poporul? Ce despre preotii cari se indulcesc de miera ce curge dela poporul romanu, si ei ii dau veninu dreptu res-plata? Ce despre candidatii la parochiile cele grase din Seliste — cari toti au escelatu prin abseni'a Dloru? — Din totu cerculu — inchipuesceti dnule Redactori, nu au fostu fara 4 individi si adeca Pretorele Muciul, invetitorii Ivanu si Borza din Seliste si Munteanu pacochul din Gurariului. Onore Dloru — rusine celorlalți inteligenți din giuru!!

Vedindu că nu mai vine nimeni, siedint'a s'a deschisu prin dlu directoru, cu o cuventare potrivita. Actuariul a datu lectura raportului anualu. S'au aprobat ratiocinii de pe anulu espiratu, si s'a facutu preliminariul pe anulu venitoru — cu care ocasiune am vediutu că s'au votatu 100 fl. pentru inaintarea bibliotecelor prin comune, 6 premii à 10 fl. pentru invetitorii mai meritati si distinsi cu deosebire intru trimitera elevilor la meserii, cu producerea de altoi, stupi etc.

Collect'a ce a rezultat pentru Asociatiunea nostra inca a datu frumós'a suma de aprópe 300 fl. v. a., éra ce a rezultat pentru monumentul fericitului Andrei Muresianu aprópe 50 fl. Totu cu acésta ocasiune dlu Alexandru Lebu s'a facutu membru pe viéta alu „Reuniunei femeilor romane din Sibiu.”

Findu timpulu inaintatu, prelegerea insinuata de dlu Dr. Crisanu s'a amanatu, éra óspetii s'au retrasu cu fruntasii comunei, in cancelari'a comunei, unde era més'a pregatita. Toastele usitate n'au lipsit. Petrecerea a fostu animata si vesela pàna séra la órele 6.

Asia s'au despartit multi din Cacova cu dorintia esprimatea de a vedea multe comune bine organizate, precum este Cacova — si cu conducatori asia de buni! Era noi mai adaogem o dorinta: „Se ne dea Ddieu si unu invetitoriu mai harnicu.”

Mai multi Cacoveni.

Sciri mai noue.

— Din Vien'a. Delegatiunile s'au inchisu. Maiest. Sa a sanctionat tóte conclusele loru, care mai preste totu au mersu mana 'n mana cu gubernulu centrale, din care causa Maiest. Sa a si comisu ministrialu că se le descopere in numele Seu recunoscinti'a. S'au votatu in suma totale pentru afaceri comune:

cá spese ordinarie	105,332.120 fl.
cá estraordinarie	8,491.959 fl.

Totalu 114,824.679 fl.

Din acésta suma platesc Austr'a 78 milióne 083.729 fl. 79 cri, éra Ungari'a cu tierile adnexe numai 33,464.455 fl. 21 cri.

Creditulu cerutu pentru Bosni'a (ocupatiunea) este 6,177.500 fl., din care se vinu pe Austr'a 4,237.765 fl., éra pe Ungari'a 1,939.735 fl.

— Din Dalmati'a vinu sciri fórte rele. Serbii locutori ai districtului Crivoscie se revoltaseră versandu multu sânghe in a. 1869 numai din cauza că pe temeiuu legei de assentare la armata teritoriale (Landwehr) erau fortiați la assentare; ei inse s'au trasu in muntii loru neamblati si selbatici, de unde se aparara omorindu multi soldati imprestici, pàna ce trimisera in Dalmati'a pe renuntul generalu br. Rodich, că sau se'i supuna sau se'i impace. Cu respicata incuviintare a Maiest. Sale br. Rodich ii impacă pe lângă unele conditiumi acomodate impregiurarilor si tñiù liniste pàna deunadi, candu dupa servitul de preste 60 de ani se retrase in pensiune, éra in loculu seu fù denumitul F.M.L. Joanovicu. Intr'aceea cercandu-se auctoritatile administrative din nou că se recrutedie pe crivoscianii, dintre cei dela siesu totu mai apucara recruti, din munteni inse nici-unul, că-ci acestia apucara érasa la arme si unindu-se cu cete de juni din vecin'a Hertiegovin'a, fugiti in munti totu de inaintea recrutarei, mai luara langa sine si cátiva montenegrini desperati; éra fiinducă in munti si codrii n'au ce manca, descinsera in siesuri spre mare, unde calcară vreuo patru comune luandu de acolo victualii, vite si alte lucruri de care au trebuita. Dupa scirile din urma se mai trimise unu regimentu in Dalmati'a; este inse mare temere, că rebeliunea din Dalmati'a se va incinge preste Hertiegovin'a si Bosni'a. Tocma asia se incepuse versarea de sange in a. 1875 din foculu dela Hertiegovin'a, care apoi in 1876 se prefacu in resboiu turco-serbescu, in 1877 in orientale. Curiósa pace acésta laudata de ministrii din Vien'a si Berlinu.

*) Bushel e mesura englesa si americana, care face cam 35¹/₃ litre francesc

**) 1 dolaru cam 2 fl. 10 cri.

Sciri diverse.

— (Necrologu) Ieri in 17 Novembre st. n. a. c. la 2 óre d. a. am petrecut la repausulu eternum pe domn'a Anna Crisianu nascuta Zdrenghea, soçi'a prea onoratului si multu intristatului domn'u protopopu Mihailu Crisianu din Reginulu Sasescu. Inmormantarea susu amentitei defunche a fostu un'a din celea mai grandiose, asistandu atât intrég'a intelligentia de tóte nationalitatile din Reginulu sasescu, cătu si una multime de poporu. Ceremoniele funebrale se celebra cu cea mai mare pompa asistandu noua (9) preoii gr.-catholici.

Domnulu preotu Gavrilu Branea tînù frumosulu cuventu funebral, carele stórse lacrime de dorere din ochii celor presenti. Domn'a sa arata, cumcà repaosat'a, carea acum erá in alu 62-lea anu alu vietiei sale, éra alu casatoriei fericite alu 44-lea, a posiediutu tóte virtutile si calitatile, ce se receru dela o crescina adeverata, o mama buna si dela o consorta fidela si consolatoria; finindu-lu cu cuventele „Pleaca spiritu blandu, pleaca linstitutu, la loculu de fericire, ce-su securu că l'ai dobândit, prin ne-macularea ta, carea te a caracterisatu, prin virtutea si pietatea ta de modelu aici pe pamentu, ce te-a incununatu in modu solemnu, prin noblet'a si iubirea ce o ai aratatu totudeauna, mergi si te odihnesce, ca-ce ti ai inplinitu missiunea.“

Sasu-Regen, in 18 Novembre 1881.

Fia-i tierin'a usiora si memori'a neuitata.

— (Necrologu.) An'a Rednicu marit. Daniilu Napoianu, parochu si protopopu in Turtiu (cottulu Ugocea); Aloisi'a Rednicu, veduv'a lui Ioanu Papu, fostului vicariu episcopescu foraneu de Marmati'a, cu pruncii: Aloisi'a, marit. Stefanu Rednicu, vice-notariu ctensu alu comitatului Maramuresiu; Cornel'i'a, junta fectora si Coriolanu, stud. in class'a a 8-a gimnasiala; Juliu Rednicu, parochu in Ér-Endré, cu soçi'a sa Elen'a Papu; Josifu Rednicu, doctoru in medicina si medico cetatienescu de Oradea-mare; Gavriilu Rednicu, candidatu de advocatu; — mai departe Demetru Kiss locitoriu in Kécz, cu fiii: Georgiu, Demetru si Joanu; — si An'a Sierbanu — in numele loru si alu toturor consangenilor anuntia cu ánima plina de dorere mortea multu iubitului loru parinte, mosiu, frate, unchiu si cununatu: Gavriilu Rednicu, archidiaconu onor. parochu si protopopu alu Oradei-mari, inspectoru scolaru districtualu, directoru la scoalele elem. gr.-cath. rom. de Oradea-mare, membru alu esactoratului diecesanu, consiliariu la tribunalulu matrimonialu diecesanu si asessoru consistorialu, intemplata in 18 Novembre st. n. a. c. dupa amediadi la $\frac{3}{4}$ 1 ora in urmarea unui morbu indelungat, dupa ce s'a fostu proovediutu cu S. Sacramente ale moribundiloru, in anulu alu 69 alu etatei, si 44 alu preoiei.

Remasitie i-sau inmormantatu dupa ritulu gr.-cath. in 20 a 1. c. st. n. la 3 óre d. a. in cimiteriulu gr.-cath. localu, numitu „Gardin'a verde“.

S. Liturgia funebrala se va sierbi in diu'a a 21 a 1. c. demâneti'a la 8 óre, in biseric'a catedrala gr.-cath. de aici.

Oradea-mare, 18 Novembre 1881.

Tierin'a i-fia usiora si memori'a binecuventata!

— (Lipsa mare, defraudari si hotii in comitatulu Solnocu-Dobâc'a). Pare că ar fi unu blastemu reu pe cátiva parti ale tieriei cu pamentu fertile, că de cátiva ani nici-decum nu se facu atâtea bucate, că poporatiunea se se ajunga pâna la secerisulu urmatoriu, fără că se vendia din ele. Dara cum se nu vendia, candu i se ceru in tóte partile contributiuni, taxe, glóbe, angarii, spoliatiuni. In acea stare nefericita se afla si locitorii din comitatulu Solnocu-Dobâc'a in majoritate preponderanta romanésca. Dreptu că sclavi'a iobagésca pâna la 1848 a fostu pe acolo din cele mai barbare si selbatice, prin care s'au abrutit poporatiunea pe dous generatiuni inainte, in cătu nu e in stare se'si ajute; apoi de 14 ani, adeca dela dualismu incóce o coplexira jidancii in multime că nicairi in tiéra asia, in cătu in unele comune facu aprópe $\frac{1}{2}$ numerulu poporatiunei, care inainte erá romanésca intrég'a. Romanimea dispare cu crucea in sinu. Asia e de ex. in comun'a Iclodulu-mare si pe airea. Mai vinu apoi si defraudarile, cum a fostu si cea din numit'a comun'a, unde colectorulu de contributiune a spoliat pe locitorii de 1000 fl. Adeveratu că hotiul siede prinsu, locitorii inse remanu spoliati si darile totu ei le platescu a dou'a óra.

In nótpea din 28 Octobre furii au spartu si la protopopulu J. P. Popu din Iclodu, furandu bani, pensarii, mai multe tiesenuri fine si alte obiecte. Daun'a i se simte cu atât mai greu, că acestu preotu are 4 prunci pe la scóle.

Noi amu mai publicatu sciri economice triste din partile septemtrionali ale Transilvaniei; dara de cátore facuramu acésta, totudeauna ni s'a pusu intrebarea din

o parte óre-care, de pe acilea, de aprópe: In cei 25 de ani de candu exista episcopia din Gherla, n'au avutu accea nici-o influintia binefacatória asupra starei materiale a poporului? Acelu clerus luminatu, cu balaureatu si cu facultate teologica de patru ani, ce invetiaturi tîne elu poporului, in cătu se nu'l pôta curatî de rugin'a vechia? Si cum se intempla, că intru unu comitatul asia de mare, precum este si celu mai susu numitul, o singura scóla romana de dómne-ajuta mai vegetédia in Lapusiu, si accea tînuta că in dinti de G. Manu si de cătra Asociatiunea transilvana? Relegatu-s'a definitiv toti proprietarii romani si toti preoii si protopopii cu stari materiali bune, că se nu mai voiésca a scí nimicu de poporu, din a carui munca crunta traiescu?

Noi cari cunoscemu prea puçinu acea parte a Transilvaniei, nici-odata nu amu sciu tu se damu unu responsu precisu la intrebari de acestea; ar fi inse timpulu supremu, că se'l dea cineva in perfecta cunoștința de causa si in cugetu curat. Corespondent'a ce o avemu sub ochi din 30 Oct. a. c. este dela unu preot, inse prea preste mesura macra.

— (Spectabile dle Redactoru!) Pentru nenorocitii din Vadu au mai contribuitu Aurelianu Fekete Negru not. cerc. in Porumbaculu infer. 5 fl. v. a. si Georgiu Borzea not. cerc. in Noulu-romanu 1 fl. v. a. Ohab'a, in 19/11 1881. Arseniu P. Bunea, direct. scol.

— (Pieze de musica). Rugatiunea romanului, chorus pentru soprano, altu, tenor si basu, compus de Wilhelm Humpel din Jasi. Proprietatea editorului Josef Sandrowich, Bucuresci. Notele cu textu care se incepe asia: In ferbinte rugaminte astadi unu intregu poporu, ánim'a spre tine naltia prea poternicu Creatoru etc.

— Echo. Idilla pentru piano, compusa de Jos. Schwertner. Dedicata comitetului espositiunei romane din Sibiu. De vendiare la librari'a A. Schmiedecke.

— (Ardeleni si turci in Dobrogea). Mereu emigra ardeleni si se asiédia in Dobrogea, lasandu si tier'a pe séma altora; mereu se intorc turcii si se punu alaturea, recunoscându domni'a romanésca. Dóue publicatiuni esite in „Farulu Constantie“ Nr. 68 sunt o proba nouă adaosa la nenumerate altele. Ratiu, Moroianu, Sulica, Reutia, Olteanu sunt totu atâtea nume ardeleni; numele turcesci le cunosci de departe. Publicatiunile suna:

— Sunt numiti, d. Aureliu Ratiu, notariu comunei Topologu, plas'a Hârsov'a, d. Petru Raboveanu, notariu comunei Calf'a, aceeasi plasa.

Sunt transferati: dnulu Radu Moroianu, actualu notariu alu comunei Ghizdaresci la comun'a Topolu din plas'a Hârsov'a, in loculu dnului Michailu Sulica, destituitu pentru conduită nedémna de unu functionariu.

— S'a permissu stabilirea reintorsiloru din emigratiune, in vechile loru caminuri si anume: Musulmaniloru Ismail Mustafa, Sali Abdullah, Caraman Ali, Hagi Ahmet, Mehmet Zahat, Semsiedin Raubec, Ali Pehlivian, Endris Mustafa, Osman Mehmet Ali si Cadir Osman in comun'a Danachioi din plas'a Constantia, si Musulmanului Megli Mer Sierif in comun'a Siriu din plas'a Hârsov'a.

De asemenea s'au permissu dloru Reutia Pupaza si Jonu Olteanu, romani, se se stabilésca cu familie loru, in comun'a Topologu, plas'a Hârsov'a, si dniloru Ali Osman, Halil Hagi si Agop Negochos Herean, in comun'a urbana Mangalia.

— (Incuragiarea industriei nationale la Jasi). In Jasi s'a formatu o societate de femei romane pentru protegerea industriei nationale.

Ele dorescu se infinitiedie unu atelieriu de cuse-torie, in care se nu se primésca decât ucenice romane.

(Resboiu.)

— (Convocare.) La siedint'a eforiale a scólei centrale granitiaresci din Ohab'a — ce se va tinea Domineca in 11 Decembre st. n. a. c. la 1 óra dupa amédi in edificiulu scólei numite, in care sunt a se pertractă mai multe obiecte de mare importantia referitorie la scóla din Ohab'a, sunt prin acésta cu tota onórea invitati nu numai toti membri eforiali cari de altumtre se voru avisá si pe alta cale, ci si toti aceli P. T. Domni inteligenți esiti din fost'a compania a XI a desfintatului regimentu romanu I de granitia, resp. din comunitatile: Ohab'a, Vadu, Sinc'a vechie si Buciumu.

Ohab'a, in 18 Novembre 1881.

Eforia scolaria:

Presedintele: Secretariu:
Bucuru Boeriu. Arseniu P. Bunea.

— (Espositiunea agricola) facuta pe teritoriulu scólei agronomicie la „Ferestrau“ (in apropiare de capitala) din totu districtulu Ilfov (districtulu ca-

pitatei). 68 de pluguri (aratre) s'au intrecut la aratul pe acea campia frumósă, a fostu inse strinsu opritu a da in boi, sau a striga pe ei, ci a trebuitu se'i lase fiacare economu in voi'a loru, boii se se indemnne ei de sinea loru. Au fostu espuse multe producute de agricultura, de gradini, de pometu, si vite frumose. S'au impărtit medalii de aur, de argintu si de bronzu. Regele au esită calare la espositiune, apoi au asistat la concurrent'a araturei. Mai. S'a fu primitu de cătra dd. Aurelianu, Davila si alti barbati de frunte.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

22 Novembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cunoscere	1 hectolitru	fl. 7.40 - 8.20
Grâu, amestecat	1	" 6.20 - 7. -
Secara	1	" 5.10 - 5.50
Papusioiu	1	" 5. -- 5.80
Ordu	1	" 4.40 - 4.80
Ovesu	1	" 2.60 - 3.60
Cartofi	1	" 2.60 - 3. -
Mazare	1	" 10. -- 11. -
Linte	1	" 12. - 14. -
Fasole	1	" 6.50 - 7.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	" 35. - 37. -
Untura (unsore topita)	50	" 34. - 35.
Carne de vita	1	" 46 - 48
Oua 10 de		" 25

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

21 Novembre st. n. 1881.

Obligatiuni rurale din 1880 convertite cu 6%	l. 101. ^{3/4} b.
Inprumutul Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	" 112. -
Obligatiuni domeniiale convertite cu 5%	" 92. -
Creditul fonciar rural cu 7%	" 102. ^{1/4} "
Creditul fonciar urban cu 7%	" 102.50 "
Inprumutul municipal alu capitalei din 1875 cu 8%	" 106. -
Actiunile californ fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	" 61. ^{1/2} "
Obligatiuni din 1868 cu 6%	" 100.30 "
Obligatiuni noue ale stat. cu 6%	" 102. -
Actiunile bancei nat. rom. de 500 franci	" 1670. -
Actiunile bancei România din 1869 de 200 franci	" 430. -
Daci'a-România unite de căte 250, cursulu	" 365. -
Rent'a romana din 1875	" 89. ^{1/2} "
Diverse:	
Argintu contra auru	100. ^{3/4} b.
Bilete hipotecarie contra auru	100. ^{3/4} b.
Florini val. austriaca	215. ^{1/2} n

Publicatiune de licitatii

Prin care se face cunoscutu, că mór'a din Petrisatu (Peterfalva) cu 4 pietrii, — care este proprietatea fondului de institutiune asia numitul alu P. P. Basiliti, — se va esarendă pre calea licitatii in 1 Decembrie a. c. la 10 óre a. m. in cancelari'a subscrișului.

1. Tempulu de arenda se incepe in 1 Januaru 1882 si durédia siese (6) ani.

2. Doritorii de a licita au de a depune inainte de inceperea licitarei 10% din sum'a de eschiamare de 3000 fl. v. a., că vadu; si pre lunga aceea la dorint'a commisiunei licitatiorie sunt detori a justificá si starea loru materiale.

Oferte in scrisu, proveydute cu vadiulu recerutu, numai asia se voru luá in considerare, daca celu puçinu cu o di inainte de licitatii voru fi substernute Venereatului Consistoriu Metropolitan din Blasius.

3. Informatiuni mai detaliate despre conditiunile de licitare se dau si pâna la terminulu de licitatii in cancelari'a subscrișului.

Blasius, in 16 Novembre 1881.

Ludovicu Csato,
advocatu archidiecesanu.

(61) 2-3

„ALBIN'A“
institutu de creditu si de economii
in Sibiu.

Publicatiune

in sensulu articulului de lege XXXVI din anulu 1876 §. 29.

1. Sum'a scrisurilor fonciarie puse in circulatiune face cu dio'a de 31 Octubre anulu 1881 fl. 319.100.

2. Pretensiunile iustitutului de împrumuturi hipotecare, cari servescu de coperearea acestor scrisuri fonciare, sunt de floreni 323,629.96.

3. Valórea hipotecelor luate de baza la susu-numitile împrumuturi hipotecare e de fior. 1,506,474.44.

4. In sensulu §. 97 din statute fondulu specialu pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de fl. 244,775.24 acesta e indusu in contu separatu si este plassatu in escomptu de schimburi si in efecte publice.

Sibiu, in 1 Novembre 1881.

(62)

Directiunea.